

Sygnatura akt I C 2610/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 10 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Julia Ratajska

Protokolant: Szymon Pałowski

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. S.

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko B. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej B. B. na rzecz powoda K. B. kwotę 27.500 zł (dwadzieścia siedem tysięcy pięćset złotych), płatną w terminie 30 (trzydziestu) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku;

II. zasądza od powoda K. B. na rzecz pozwanej B. B. kwotę 2400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem kosztów procesu.

SSR Julia Ratajska

Sygn. akt I C 2610/15

UZASADNIENIE

Powód K. B. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej B. B. kwoty 27 500 zł płatnych w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia tytułem zachowku po zmarłej A. B.. Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że jest bratem pozwanej, a jednocześnie synem spadkodawczyni A. B., która na podstawie testamentu swoim jedynym spadkobiercą uczyniła B. B.. Wyjaśnił, że w skład spadku po zmarłej wchodził udział $\frac{30}{48}$ w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. (...) w S. o wartości 396 000 zł. Stąd wywiódł, że wartość spadku wynosiła 247 500 zł. Powód podał, iż w przypadku dziedziczenia ustawowego po zmarłej każde z jej dzieci dziedziczyłoby $\frac{5}{48}$ udziału we własności przedmiotowego lokalu, tj. 41 250 zł. W dalszej kolejności podniósł, iż z uwagi na stwierdzoną stałą niezdolność powoda do pracy, przysługuje mu po zmarłej ustawowy zachówek wynoszący $\frac{3}{5}$ wskazanej kwoty, tj. 27 500 zł.

W odpowiedzi na pozew (k. 93-94) pozwana oświadczyła, iż uznaje powództwo w całości. Podkreśliła, że nigdy nie kwestionowała roszczenia powoda, przy czym ten nie wezwał jej do zapłaty zachowku. Wniesiony pozew stanowi natomiast pierwszą czynność jaką podjął w celu uzyskania dochodzonej należności. Podnosząc powyższe pozwana wniosła o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. B., zmarła 4 listopada 2010 roku, miała dwoje dzieci: K. B. oraz B. B.. Zmarła sporządziła testament, w którym do całości spadku po niej powołała córkę B. B.. W skład majątku po A. B. wchodził udział w 30/48 w prawie własności lokalu mieszkalnego nr (...), położonego przy ul. (...). Wartość przedmiotowej nieruchomości wynosiła 396 000 zł.

K. B. został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za osobę trwale całkowicie niezdolną do pracy. Przed wytoczeniem powództwa o zachówek K. B. nie zwracał się do B. B. o zapłatę należności z tego tytułu.

Okoliczności niesporne.

Sąd zważył, co następuje:

Wytoczone powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Żądanie pozwu znajdowało podstawę prawną w treści art. 991 k.c., zgodnie z którym zstępny, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia. Stosownie zaś do treści art. 931 § 1 zdanie 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Oceny prawnej zgłoszonego w sprawie roszczenia należało przy tym dokonywać przy uwzględnieniu art. 922 § 3 k.c., w myśl którego do długów spadkowych należy min. obowiązek zaspokojenia roszczeń o zachówek.

Stan faktyczny w niniejszym postępowaniu, wobec uznania przez pozwaną powództwa w całości, należało uznać za niesporny. Sąd w całości podziela bowiem stanowisko, iż uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności materialnej pozwanego, który za zasadne uznaje zarówno roszczenie powoda, jak i przyznaje uzasadniające je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne, a w konsekwencji godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego żądanie pozwu (zob. wyrok SN z dnia 14 września 1983 r., III CRN 188/83, OSNC 1984, nr 4, poz. 60). Jednocześnie należało zaznaczyć, iż zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. sąd rozpoznający sprawę związany jest uznaniem powództwa, chyba, że uznanie byłoby sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego albo zmierzałoby do obejścia prawa. Uznanie powództwa zakłada stwierdzenie istnienia dochodzonego roszczenia, a tym samym wystąpienie wszystkich przesłanek kreujących jego byt prawny. W tej sytuacji sąd zobowiązany jest jednak rozważyć, czy uznanie to nie jest sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego oraz czy nie zmierza ono do obejścia prawa.

Zdaniem sądu uznanie przez pozwaną powództwa niewątpliwie nie było czynnością sprzeczną z prawem. Powód, będąc synem zmarłej A. B., należał do kręgu jej spadkobierców ustawowych. Zatem należny mu udział w masie spadkowej odpowiadał 3/5 wartości udziału, jaki przypadłby mu gdyby doszło do dziedziczenia ustawowego. Powyższe wynikało zaś z faktu, iż powód był osobą trwale całkowicie niezdolną do pracy. W rezultacie sposób wyliczenia należnego zachowku należało ocenić jako prawidłowy, znajdujący uzasadnienie w treści wyżej przywołanych przepisów. W tej sytuacji uznanie przez pozwaną wywiedzionego powództwa nie mogło być ocenione jako sprzeczne z prawem. Czynność ta miała bowiem na celu doprowadzenie do stanu zgodnego z prawem i przyznania powodowi należnego zachowku.

W rozpoznawanej sprawie nie zaistniały także szczególne okoliczności skutkujące oceną dyspozycyjnej czynności pozwanej w postaci uznania powództwa za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego, ani uzasadniającą przekonanie, iż zmierza ona do obejścia prawa. Dokonując takiej oceny sąd miał na względzie etyczny charakter instytucji zachowku. Zgodnie przyjmuje się, że przyznanie prawa do zachowku służy urzeczywistnieniu obowiązków moralnych, jakie spadkodawca ma wobec osób najbliższych oraz realizacji zasady, iż nikt nie może na wypadek swojej śmierci rozporządzić swoim majątkiem zupełnie dobrowolnie, z pominięciem swoich najbliższych (tak Sąd Najwyższy

m.in. w uzasadnieniu do wyroku z 7 kwietnia 2004 r., IV CK 215/03, LEX nr 152889 oraz uchwały uchwała SN z 9 maja 1981 r., III CZP 18/81, OSNC1981/12, poz. 228). W konsekwencji w realiach niniejszej sprawy nie mogło być mowy o sprzeczności dochodzonego roszczenia z zasadami współżycia społecznego.

Z wymienionych wyżej względów należało uznać, że czynność uznania powództwa przez pozwaną była w pełni skuteczna, co skutkowało uwzględnieniem powództwa w całości. Z uwagi na treść żądania powoda zastrzeżono przy tym termin płatności zasądzonej kwoty, tj. 30 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku.

W punkcie drugim wyroku sąd na podstawie art. 101 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2 400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, ustalone w oparciu o treść §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U z 2013 r., poz. 461 ze zm.). Zgodnie z wyżej przywołanym art. 101 k.p.c. zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. Stanowisko procesowe pozwanej niewątpliwie uzasadniało wniosek, że powód uzyskałby zaspokojenie swego roszczenia bez konieczności wytoczenia powództwa. Kształtując takie przekonanie są miał na względzie, iż pozwana już w pierwszym piśmie procesowym uznała w całości roszczenie powoda, a jednocześnie nie ujawniły się żadne okoliczności wskazujące na uprzednie wezwanie pozwanej do zapłaty, czy też sformułowanie przez powoda jakiegokolwiek żądania odnoszącego się do dochodzonego roszczenia. W rezultacie należało przyjąć, iż pozwana swoją postawą w żaden sposób nie dała powodowi podstawy do wytoczenia niniejszego powództwa. Mając na uwadze powyższe sąd uznał, iż w niniejszej sprawie zasły wyjątkowe okoliczności uzasadniające odstąpienie od ogólnej reguły odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c.

SSR Julia Ratajska

Sygn. akt I C 2610/15

Zarządzenia:

1. odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda z pouczeniem według wzoru nr 13,
3. akta przedłożyć z apelacją, wpływem innych pism lub za 21 dni.

SSR Julia Ratajska